

біжних істориків подекуди знаходиться більше матеріалів провідних московських архівосховищ, ніж цим можуть похвалитися російські вчені.

Підсумки конференції було підбито у змістовному заключному виступі голови Оргкомітету академіка РАН О. О. Р ж е ш е в с ь к о г о. На жаль, — і цього не можна не констатувати — перспективи видання матеріалів наукового форуму невтішні.

В. М РИЧКА (Київ)

Міжнародний науковий Конгрес "Єрусалим у слов'янських культурах та релігійних традиціях"

8—11 грудня 1996 р. у м. Єрусалимі (Ізраїль) відбувся міжнародний науковий Конгрес "Єрусалим у слов'янських культурах та релігійних традиціях". Зорганізований департаментом російських та слов'янських студій Єрусалимського університету в рамках 3000-літнього ювілею історичної столиці єврейського народу, він став помітною подією у науковому житті всього міжнародного славистичного співтовариства.

У роботі Конгресу взяли участь понад сто науковців з різних країн світу. Завдяки підтримці міжнародного фонду "Відродження" українська делегація, очолювана академіком НАН України Ярославом Ісаєвичем, виявилася вельми представницькою. Приємно зазначити, що українська мова либонь чи не вперше на подібних наукових форумах поряд з англійською і російською була визнана робочою мовою Конгресу.

З вітальним словом до учасників та гостей Конгресу звернулися ректор Єврейського університету в Єрусалимі Єхусхуа Бен Арієх, віце-президент Ізраїльської Академії наук Хаїм Тадмор, мер Єрусалима Арієль Коген, архієпископ Берлінський і Германський Феофан, послы Росії та України в Ізраїлі Олександр Бовін і Олександр Майданник, а також директор Міжнародного християнського посольства в Єрусалимі Іоанн Луков.

Пленарне засідання Конгресу відкрила доповідь Анатолія Алексєєва (Росія) "Єрусалим в давньоруській літературі", котру він називав "давньоросійською". У ході дискусії, що зав'язалася в процесі обговорення, більшість славистів зрештою погодилася з тим, що такі твори староруських книжників, як "Повість временних літ", "Слово про закон і благодать" київського митрополита Іларіона, аж ніяк не можна вважати пам'ятками давньоросійської літератури.

Давньоруські паломництва до Святої Землі, зокрема ігумена одного з монастирів Київської Русі Данила, який відвідав Єрусалим на початку XII ст., та його подорожні нотатки, були детально проаналізовані у доповідях Марчело Гарзаніті (Італія) і Йоєля Раби (Ізраїль). Образу Єрусалима, витвореному в слов'янському фольклорі, присвятила свою ґрунтовну доповідь Світлана Толстаєва (Росія).

На секційних засіданнях було заслухано близько восьмидесята доповідей на теми середньовічної і нової історії, мистецтва, філософії, літературознавства і релігієзнавства. Найбільшу кількість учасників зібрали секції сучасної історії та літератури. Серед доповідей, що тут прозвучали, слід відзначити доповідь Віктора Радуцького (Ізраїль) про переклади біблійних псалмів Т. Г. Шевченком, Оксани Забужко (Україна) "Український міф Єрусалима (на матеріалах драм Лесі Українки)", Григорія Грабовича (США) "Духовний Єрусалим

у творчості Івана Франка та Лесі Українки", Євгена Сверстюка (Україна) "Мотив Єрусалима у поетів українського відродження", Володимира Паперного (Ізраїль) "Шлях Гоголя до Єрусалима".

Плідною була робота секції середньовічної історії. Про роль біблійних традицій і символів у політичній історії та культурі великого Московського князівства доповіла Марія Плюханова (Італія). Про шляхи формування образу Священного Граду — Єрусалима в політичній культурі та ідеології українського середньовіччя йшлося у доповіді Володимира Рички (Україна). Олена Ердельян (Сербія) блискуче висвітлила роль Єрусалима в духовному житті середньовічної Сербії. П'єр Ганно (Франція) присвятив свою доповідь висвітленню подорожі Василя Григоровича-Барського, здійсненої ним до Святої Землі у XVIII ст. її вдало доповнив Дмитро Степовик (Україна) мистецтвознавчим аналізом малюнків, виконаних В. Григоровичем-Барським в Єрусалимі. Цікавою й пізнавальною була також доповідь Лариси Фіалкової (Ізраїль) "Єрусалим в українському фольклорі".

Українсько-єврейська тематика стала об'єктом історико-соціологічного осмислення Леоніда Фінберга (Україна), Вольфа Московича (Ізраїль), Ярослава Ісаєвича (Україна), Людмили Димирської - Цигильман (Ізраїль) та ін. Діалог українських і єврейських науковців окреслив перспективи та проблеми подальшого вивчення історико-культурних взаємин і духовних зв'язків, що складались і розвивались між двома народами протягом багатьох віків.

Кондуфор Юрій Юрійович

Сьогодні, коли ще не вгамувався біль, не розсіявся сум від раптової втрати, що зазнали колектив Інституту історії України НАН України і вся українська наука, ми навряд чи зможемо повно і всебічно оцінити науковий, науково-організаційний і педагогічний доробок довголітнього директора інституту Юрія Юрійовича Кондуфора. Не викликає сумніву лише одне: його багатолітня плідна діяльність справила значний вплив на розвиток української історичної науки, а наукова спадщина назавжди увійшла до скарбниці знань про наше минуле.

Ю. Ю. Кондуфор народився 30 січня 1922 р. в с. Зубані Глобинського району Полтавської області в сім'ї сільських вчителів. Він пишався своїм родоводом і професією батьків. У переїздах разом з родиною по Україні пройшли дитинство і юність Юрія Юрійовича. В 1939 р. із золотою медаллю він закінчив десятирічну школу в м. Погасне Ворошиловградської області і того ж року вступив до історичного факультету Харківського університету. Однак диплом довелося отримати лише через десять років. У 1940 р., після закінчення першого курсу, Ю. Ю. Кондуфора було призвано до лав Червоної Армії. Вій служив у Монголії в танкових військах. У грудні 1941 р. став кандидатом в члени партії, а через рік — членом ВКП(б). Як командир танку 9-го гвардійського механізованого корпусу брав участь у розгромі Квантунської армії.

Після демобілізації, в грудні 1945 р., Ю. Ю. Кондуфор відновив навчання в Харківському університеті, історичний факультет якого з відзнакою закінчив у 1949 р. Мабуть, саме в роки навчання вперше здобули публічне визнання притаманні йому риси лідера. Будучи ще студентом, очолював партійну організацію одного з найбільших вузів України, аспі-